

Kapitel 4. Sjukhuset

FN:S BARNKONVENTION ARTIKEL 24 *Hälsa och sjukvård*

4: Sjukhuset

FN:S BARNKONVENTION, ARTIKEL 24 *Hälsa och sjukvård*

BUKALA BERÄTTAR:

” Förra veckan var jag tvungen att gå till sjukhuset. Jag mådde illa, hade feber, ont i huvudet och i hela kroppen. Jag mådde inte alls bra så det var jobbigt att gå hela vägen till sjukhuset. Mamma höll mig i handen hela vägen och till slut kom vi fram till sjukhuset som ligger mitt i Lui stad.

Vi fick vänta länge på att få träffa doktorn för det var många som var sjuka och behövde hjälp. Doktorn kände på mig och stack mig i fingret med en nål och tog lite blod för att titta på det i ett mikroskop. Doktorn ville se om det var sjukdomen malaria som jag hade fått. När man blir stucken av myggorna som finns här i Afrika kan man få en sjukdom som heter malaria. En svag och sjuk människa som blir stucken av en mygga med malaria blir ofta väldigt sjuk.

Doktorn sa att många barn och vuxna i Lui har eller har haft sjukdomen. En del dör av malaria. Proverna visade att jag hade fått malaria och vi fick stanna kvar en stund på sjukhusområdet. Min mamma stod länge i en kö vid apoteksluckan för att få tableterna som hjälper mot malaria. Medicinen var gratis för oss. Under tiden tittade jag mig omkring.

Christina, som är sköterska, kom och satte sig bredvid mig. Jag känner Christina sedan tidigare. Lui hospital är det största sjukhuset i vårt område berättade hon. Man kan till och med operera och röntga patienter här men det är inte många läkare och sköterskor som arbetar på sjukhuset. Eftersom det varit krig i vårt land har inga läkare och sköterskor kunnat utbildas i Sydsudan. Istället har det varit läkare och sköterskor som arbetat ett år åt gången i Lui och de har kommit från Italien, Kenya eller Kanada. Alla hoppas att det ska bli bättre snart så sjuka människor inte ska behöva ligga så trångt och riskera att deras medicin blandas ihop eller att de äter medicinen på fel sätt, berättade Christina.

Jag såg några kvinnor som väntade barn och Christina sa att de kommer till Lui sjukhus för att få hjälp när barnet ska födas. Jag är född hemma, sa jag. Ja, sa Christina, så var det för några år sedan att alla barn föddes hemma i hyddan. Nu föds nästan alla barn här på sjukhuset eller på klinikerna utanför Lui stad. Det är mycket säkrare för barnen och för mammorna. Sjukhuset kan hjälpa mammorna och barnen om det skulle hända något när bebisen föds. På

sjukhuset vet man också hur viktigt det är att tvätta sig och ha allt rent när en ny människa ska födas.

Nu hade äntligen mamma fått medicinen och vi kunde gå hem igen. Det var skönt att få krypa ner i sängen men trots att jag var så varm av febern frös jag så mamma fick lägga en filt om mig. Min mamma skötte om mig och såg till att jag fick rent vatten att dricka och tabletter mot malaria. Några dagar senare blev jag piggare igen och kunde vara uppe en stund och efter en vecka mådde jag som vanligt.

Nu har jag och hela min familj börjat sova under myggnät, ett glest vävt tyg som gör att myggorna inte kommer åt att stickas när man sover. Det är viktigt att fästa myggnätet noga runt sängen så att myggen stannar utanför. Hoppas att jag aldrig mer får malaria!

Sydsudan är ett varmt land där allt växer, även bakterier och baciller. Många barn får inte tillräckligt med varierad mat och blir lätt sjuka. Hosta och lunginflammation är också vanligt och barnen blir fort väldigt dåliga i dessa sjukdomar som vi i Sverige lätt botar med penicillin. Med god hygien, att man tvättar händerna med tvål, har rent vatten att dricka, får varierad mat och med nödvändiga vaccinationer skulle livet bli lättare att leva för barn i Sydsudan.

SJUKHUSET

I Lui stad finns det ett stort regionalt sjukhus. Utmaningarna för sjukhuset är många. Bristen på utbildad personal är stor. De få utbildade sjuksköterskorna och läkarna som finns får välja ut vilka patienter som behöver mest vård. Medicinerna kan lätt bli feldoserade, patienterna tar eller får fel medicin.

För de människor som bor utanför Lui har situationen angående hälsovård avsevärt förbättrats i och med freden. I de flesta större samhällen finns en hälsoklinik som är bemannad dygnet runt varje dag. Detta är mycket bra med tanke på alla ormbett, spindel- och skorpionbett

som förekommer. All medicin är skänkt från hjälporganisationer och är gratis. En ambulans finns stationerad vid Lui sjukhus.

VACCINATION

Det finns många organisationer som vaccinerar barn, till exempel mot polio. Två droppar poliovaccin i munnen skyddar barnen mot denna allvarliga sjukdom. WHO (FN:s världs hälsoorganisation) skickar sin personal till skolor, de droppar och markerar med tuschpenna på en fingernagel att barnet fått en dos. Efter 6 månader är det dags för nästa vaccination. Organisationerna sätter upp affischer på olika platser. På affischerna finns bilder som berättar att nu kommer personer med vaccination till området. Man ordnar också en speciell "Afrikanska barns dag" den 16 juni varje år, där man har hälso-undervisning genom drama och musik.

NYFÖDDA

Numera föds de flesta barn på sjukhus i Lui eller på kliniker i området och det har gjort att fler mammor och barn överlever förlossningen. På Lui sjukhus klarar man barn som väger från 2 kilo. På hälsoklinikerna utanför Lui

stad finns också barnmorskor och förlossningsrum för att säkerställa förlossningar i hygienisk miljö.

Undernäring förekommer bland barn. Det är vanligt att mödrarna får barnen tätt och de har ofta inte tillräcklig kunskap om barns behov av näringsrik mat. Man utbildar "mentor-mothers" om amning och barns utveckling. Dessa mentorer ska sedan stötta och hjälpa kvinnorna.

MAGSJUKA

Många barn blir ofta väldigt dåliga av magsjukor och diarré. Det beror på olika saker, mest på att det vatten de dricker inte är rent och att det saknas ordentliga toaletter. Alla vuxna vet inte att man måste koka vattnet innan man dricker det eftersom vattnet innehåller många bakterier som gör en människa sjuk. Om man kokar vattnet ordentligt försvinner dessa bakterier. Som barn i Sydsudan är det svårt att återfå krafterna när man haft magsjuka och inget rent vatten att dricka.

BENBROTT

När mangofrukterna som växer högt uppe i träden är klara att plockas i Lui är det många äldre barn som ramlar ner och bryter

armar och ben. De får komma till sjukhuset och bli röntgade och gipsade. Har man brutit benet får man stanna kvar på sjukhuset ett tag.

MALARIA

Människor som lever i Lui känner igen tecknen på malaria och går till sjukhuset för att få hjälp. Man kan inte äta medicin hela tiden utan tar istället tabletter när och om man får malaria. Att sova under myggnät är en viktig del i kampen mot sjukdomen som varje år skördar en miljon barns liv enbart i Afrika.

NODDING DISEASE

Denna sjukdom är ett växande problem och det finns ingen säker förklaring till hur den uppkommer. De drabbade är huvudsakligen 5–15 år. När de ser mat nickar de kraftigt och kan inte äta. Sjukdomen finns även i Uganda och Tanzania.

HIV

HIV är ett stort problem. Människor ändrar inte sitt beteende även om de är upplysta om sjukdomen och hur den sprids.

TIPS 1 Samtal

BARNKONVENTIONEN

Artikel 24 i barnkonventionen handlar om barnets rätt till hälso- och sjukvård.

.....
Samtala om hur man kan förebygga att barn blir sjuka.

.....
Samtala med barnen om hur det är på sjukhus och vårdcentraler. Varför finns de?

.....
Vad är vaccination, medicin, apotek och varför finns dessa?

GRUNDKÄNSLOR

.....
Samtala om:

.....
Har något av barnen blivit stuckna av sköterska/läkare? Hur kändes det?

.....
Har något av barnen åkt ambulans? När du hört eller sett en ambulans, vilka känslor fick du då?

TIPS 2 Andakt

BIBELTEXTER:

Den lame mannen (Mark 2:1-12)

.....
Tio spetälska botas (Luk 17:11-19)

.....
Den blinde Bartimaïos utanför Jeriko botas (Mark 10:46-52)

SÅNGFÖRSLAG:

.....
Jag har ett hem, vers 4, KS 174

.....
Stackars, stackars lame man, KS 161

.....
Bartimaïos, KS 184

BÖN:

.....
Gud, vi ber för alla som är sjuka. Hjälp dem att komma till sjukvården och få hjälp och lindring. Tack för att det finns läkare, sjuksköterskor och mediciner. Amen

TIPS 3

Bjud in eller gå på studiebesök

.....
Bjud in en sjuksköterska, barnmorska och läkare till förskolan/skolan. Kanske finns det någon förälder inom yrkesgrupperna?

.....
Gör ett studiebesök till apotek, vårdcentral eller sjukhus.

.....
Prata om olika yrkesgrupper på sjukhus/VC och vad som skett under ett besök.

.....
Samtala om ambulanser, om man åkt med, hört eller sett en ambulans.

TIPS 4 Födelse

.....
I berättelsen står att fler barn föds på sjukhus numera. Var föddes du? Hemma eller på sjukhus?

.....
Hur mycket väger ett barn ungefär när det föds? Hur mycket är det? Vet du hur mycket du vägde när du föddes?

TIPS 5

Lekar

PLÅSTERPJÄTT

Utse ett av barnen till jägare, som sedan får kulla de andra. När jägaren kullat ett barn på till exempel högra knäet ska hen sätta ”plåster” på ”såret” genom att lägga den ena handen på knäet och dessutom ropa högt kroppsdelen: Höger knä! Efter den andra kullningen gör man likadant med den andra handen och ropar igen var man lägger handen. Den som blir kullad en tredje gång blir själv jägaren.

AMBULANSPJÄTT

Ett barn är kullare, fyra barn är ambulans som ska bära den som blivit kullad. Utse en plats i salen, gärna med en tjock matta som får vara sjukhus. Alla springer runt, när någon blir kullad sätter/lägger den sig ned och väntar på ambulansen som försiktigt bär den kullade till sjukhuset. När hen ligger på mattan är hen fri igen. Man får inte kulla någon i ambulansen.

Alternativ:

En person är ”Olyckan” och får enbart röra sig längs en osynlig rak linje som delar rummet på mitten. Resten av gruppen står på den ena sidan av rummet och försöker ta sig över till den andra sidan av rummet.

Blir man överkörd av ”Olyckan” faller man till golvet och spelar skadad. För att bli räddad måste man bli buren av fyra ”Ambulansförare” till en speciell plats i rummet. Denna speciella plats kan markeras med stolar eller madrasser. Ambulansförare kan vara vilka som helst i gruppen förutom ”Olyckan”.

På den speciella platsen återhämtar man sig genom att räkna till fem och sedan är man redo att fortsätta i leken igen.

Antal ”Olyckor” kan varieras beroende på gruppens storlek. De skadade kan beroende på gruppen ha olika uttryck för sina skador. Du kan till exempel stå upp och ropa hjälp och ambulanspersonalen kan rädda dig genom armkrok på varsin sida. Kolla av gruppens nivå och kapacitet.

BILDER

Ambulans med arabisk text
.....
Ambulans med engelsk text
.....
Barnmorskan Jennifer i Lakamadi
.....
Medicin
.....
Sal på klinik utanför Lui stad
.....
Sal på Lui sjukhus
.....
Sprider information med affisch
.....
Sprider information om bättre
hälsa
.....
Sprider information om TBC
.....
Sprider information med T-shirt
.....
Vaccination mot polio
.....
Vaccineras mot polio
.....
Våg för små barn på Lui sjukhus
.....
Sjuksal med myggnät utanför
Lui stad
.....

VÄSKAN

*Väskan finns att låna genom
Sensus, Lund*
.....
Myggnät
.....

